

IZHAJA VSAK DAN

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj.
Posamične številke se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. **Zastarele številke** po 5 nvd. (10 stot.)
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. **OENE:** Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. **Plačljivo in tožljivo v Trstu.**

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

na celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. **Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane:** za celo leto Kron 3.40, za pol leta Kron 2.40. **Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista.** Neprankovana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo. **Naročnino, oglašje in reklamacije** je pošiljati na upravo lista. **UREDNIŠTVO:** ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). **Izdajatelj in odgovorni urednik** ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20. **Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELFON št. 11-57**

BRZOJAVNE VESTI.

Vojni minister zaprisežen.

DUNAJ 26. Cesar je danes zaprisegel novega vojnega ministra vit. Auffenberga.

Iz češkega dež. zbora.

PRAGA 26. Šolska komisija deželnega zbora je vsprejela zakonski načrt o permanentni izjavi šolske komisije za ureditev plač oseb, ki poučujejo na ljudskih in meščanskih šolah.

PRAGA 26. Začetkom seje dež. odbora je pričela debata o trajajoči splošni bedi. Deželni odbor je sklenil imenovati poseben odbor za lajšanje bede.

Nižavstrijški deželni zbor.

DUNAJ 26. Nižavstrijški deželni zbor razpravlja o nujnem predlogu posl. Stöcklerja, v katerem se zahteva od vlade, da na Nižavstrijškem razširi znižanje voznin na železnicah tudi na ona krmila, ki v omenjeni odredbi niso zapodane, ki so pa za živinorejo neobhodno potrebna.

Tekom debate je poslanec Pölzer (socialni demokrat) izjavil, da bodo socialni demokratje storili vse, da preprečijo zvišanje cen mleka in piva.

Nujni predlog Stöcklerjev je bil vsprejet po daljši debati. Nato je posl. Philip uležil zakonski načrt, da se odpravi celibat učiteljc na Dunaju. Posl. Lindheim je predlagal, naj se dovoli učiteljicam možitev na vsej Nižavstrijškem. Prihodnja seja dne 29. t. m.

Ogrsko-hrvatski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 26. Predsednik se je spomnil nesreče s francosko vojno ladjo „Liberte“ in je prosil odobrenja zbornice da pošlje sožalje predsedniku francoske zbornice. Grof Stefan Tisza se je prijavil za besedo v osebni stvari, ter je izjavil, da je posl. Mihael Esterhazy v svojem govoru v soboto povdarjal, da je on (govornik) izjavil, da tvori enotni povelstveni jezik tako važno sredstvo bojne usposobilnosti, da se ne more isti odpovedati nikakim aspiracijam na ljubo. Govornik izjavlja temu nasproti, da on kaj podobnega ni nikdar rekel. Na to se je prešlo na dnevni red, vršila so se poimenska glasovanja. Zatem je bila razprava zaključena.

Posl. dr. Dezider Polony je prijavil dve interpelaciji v zadevi hrvatskega bana Tomasiča.

Eksplozija na francoski vojni ladiji „Liberte“.

TOULON 26. O katastrofi vojne ladije „Liberte“ poročajo nastopne podrobnosti: Ladijska straža je opazila okoli 5. ure zjutraj, da se je kadilo iz sprednjega dela ladije. Častniki so dali takoj nalog, da se stavi ladijske šrambe pod vodo. Radi hudega dima pa ni bilo možno prodreti v šrambe. — Ta grozna vest se je naglo razširila med moštvo. Del mornarjev je popadla panika ter so hiteli k čolnom, drugi so poskakali v morje. Častnikom se je posrečilo, da so pomirili mornarje. Ko so častniki po prvi detonaciji uvideli, da ne koristijo žrtvovati človeška življenja, so pozvali moštvo, da naj v redu zapusti ladijo. Med to operacijo je sledila grozna eksplozija, vsled česar je bil usmrčen del moštva. Zdi

se, da je eksplozija nastala brzkone vsled razkrajanja smodnika B, kakor se je slučajno zgodilo to na oklopnjači „Jena“.

TOULON 26. V eni kazemat admiralske ladije „Patrie“ je nastal ogenj, ki so ga pa kmalu pogasili. Škoda ni velika.

PARIZ 26. Kakor poroča ministerstvo vojne mornarice, je katastrofa na vojni ladiji „Liberte“ zahtevala 350 do 400 človeških žrtev.

PARIZ 26. Minister vojne mornarice je odpotoval v Toulon.

PARIZ 26. Kakor poroča ministerstvo vojne mornarice, znaša število mrtvih na „Liberte“ 204, ranjenih 136. Na drugih ladjah 12 poškodovanih, razun tega je bilo 48 oseb lahko ranjenih.

Proti zaključku nemško-francoskih pogajanj.

BEROLIN 26. „Wolfen biro“ javlja: Na podlagi svojih informacij se odgovor, ki ga je francoski poslanik Cambon sinoči izročil nemški vladi, v glavnem ozira na želje obeh vlad, da si bo v posameznostih še treba izvršiti nekatere uradniške premembe.

Kolera.

SOLUN 26. Tukaj se kolera razširja ker potajujejo bolezen. Od včeraj je na novo obbolelo 16 oseb, od teh jih je doslej umrlo sedem.

Egiptska banka popolare.

LONDON 26. Egiptska banka je ustavila plačila.

Bruselj 26. Danes je bil otvorjen kongres mednarodne družbe za kirurgijo.

TRIPOLIS.

Trst, 26. septembra.

Komaj se je evropsko obzorje vsled mirne rešitve maroškega vprašanja zjasnilo, že so se jeli zopet zbirati temni oblaki. — Italija si hoče po francoskem izgledu osvoboditi Tripolis, deželo v Severni Afriki, precej nerodovito in obljubeno od na pol divjih, na pol mohamedanskih plemen. Da hoče Italija po izgledu drugih držav tirati kolonialno politiko, ji ne moremo zameriti. Poskušala je to že enkrat za Abesinijo. Polom, ki ga je doživela tam, je splošno znan in še v živem spominu. Sedaj je vrgla Giolitti-jeva vlada svoje oko na Tripolis in italijansko časopisje prinaša cele kolone člankov o interesih, ki jih ima baže Italija v tej deželi. Vsekakor prevladuje v Tripolisu italijanska trgovina in gre se tu v prvi vrsti za trgovinske interese. Seveda niso ti niti najmanj v nevarnosti, a pretvezo za slično akcijo mora najti vsaka država, četudi je le pretveza. Ideja Giolittijeve vlade, zasedati Tripolis, je naletela v italijanskem javnem mnenju na velikansko navdušenje. Celo del socialistov ne nasprotuje okupaciji. Od 508 državnih poslancev se jih je 450 izreklo za energično akcijo. Doma torej Italija ni naletela na posebne težkoče in Giolitti si misli zagotoviti podporo socialistov s tem, da jim obljublja takoj po okupaciji uvedbo splošne in enake volilne pravice. Edini resni nasprotnik je seveda Turčija. Iz te države se pač norčuje vsa Evropa. Evropske države kar odkrito barantajo med seboj, kako bi se Turkom pobralo to, kar imajo. Italija je svojo

namero Turčiji že naznanila diplomatskim putem. Turki seveda grozijo z oboroženim odporom in ni dvoma o tem, da zlepa ne odstopijo Tripolisa Italiji. Porta je to dala Italiji že razumeti. Pravijo, da ima Turčija v Tripolisu 25.000 mož posadke. A poleg tega je tudi domače prebivalstvo odločno na strani Turčije in najnovejša poročila trde, da so arabski rodovi napovedali Italijanom sveto vojno. Stvar torej vsekakor ne pojde tako gladko, kakor je Italija sprva menila, ki je mislila, da Turčija takoj zleze pod klop, ako Italijani le nekoliko zarožljajo z orožjem. — Turčija misli na resen odpor; zato ni vseeno, ali bo rešeno to vprašanje mirnim potom ali ne. Italija gotovo ne želi preliti krvi in italijanska vlada dobro ve, da bi se absolutno ne izplačalo izvesti to akcijo z vojno silo in z ogromnimi stroški in priti s Turčijo v krvav konflikt, četudi stoji italijansko brodovje za vsak slučaj pripravljeno in je vlada celo poklicala rezerviste iz leta 1888 pod orožje. To je Italija že spoznala in baže ponudila turški vladi za Tripolis 60 milijonov lir. Turki gotovo odklonijo to ponudbo, zato ostanejo še pogajanja, ki prično takoj po prihodu novega italijanskega poslanika Garronija v Carigrad, kar se zgodi 5. oktobra. Kake predloge bo stavil Garroni turški vladi, ni še znano. Pravijo, da bo zahteval za Italijo samo nekatere gospodarske prednosti. Torej vsekakor manj, nego okupacijo. Kar se tiče drugih evropskih držav, ne bodo Francija, Španija in Anglija delale Italiji nikakih težkoč. Drugače je z Nemčijo in Avstrijo. Ti dve državi bi si radi ohranili prijateljstvo s Turčijo radi njiju interesov na Balkanu. Saj je znano, kako „navdušen“ prijatelj Turčije je Viljem, ki to svoje prijateljstvo obeša o vsaki priliki na veliki zvon. Naravno bi bilo, da bi Avstrija in Nemčija, ki v Tripolisu nista prav nič interesirani, z veseljem pozdravili akcijo svoje zaveznice. A to se ni zgodilo in takoj v začetku je grof Aehrenthal izjavil, da je italijanska akcija prezgodnja. Nemčija se drži bolj rezervirano in Avstrija seveda tudi. Gre se jima samo za to, da se vsa afera reši mirnim potom, ker bi v nasprotnem slučaju trpeli njiju interesi na Balkanu. Principielno pa Avstrija in Nemčija okupaciji Tripolisa od strani Italije nočeta nasprotovati, ker upata, zlasti Nemčija, da potem Italija opusti vse svoje načrte v Albaniji in bi na njeno mesto stopila Nemčija. Avstrija bi seveda ostala na cedilu. Kakor vidimo, ni preveč odkritosrčnosti med temi tremi zaveznicami.

Giolittijeva vlada je znana kakor energična in precej spretna. Zato smo res radovedni, ali se najnovejša italijanska akcija na polju kolonialne politike posreči, ali pa užene Turčija Italijo v kozji rog, kakor jo je pred par leti — Menelik. Vederemo!

Italijanska eskadra odplula v Tripolis.

ALEKSANDRIJA 26. Semkaj je dospel italijanski paketni parnik „Regina Margherita“.

LONDON 26. „Daily News“ poroča iz Malte, da sta italijanski oklopnjači „Sicilia“ in „Sardagna“ vkrcali čete za Sirakuzo in sosedno luko Augusta.

KOLIN 26. „Kölnische Zeitung“ poroča iz Rima: Na včerajšnjem razgovoru turškega diplomatskega zastopnika z ministrom za

unanje stvari markizom di San Giuliano je prvi izrazil željo turške vlade, da bi se preporno vprašanje rešilo prijateljskim putem. Minister je odgovoril, da ne more Italija opustiti dobrotemeljenih pričakovanj, izrazil je pa ob enem željo, da hoče ohraniti dobre odnose do Turčije.

RIM 26. Govori se, da ni italijanska vlada poslala Turčiji nikake note.

RIM 26. Iz Napolja poročajo, da je italijanska eskadra odplula v Tripolis.

DUNAJ 26. „Mittagszeitung“ poroča iz Carigrada: V finančnih in trgovinskih turških krogih se boje za usodo Evropejcev vseh narodov, bivajočih v Turčiji za slučaj, ako prične Italija kako sovražno akcijo. Govorijo se, da je sultan izjavil, da se hoče odpovedati prestolu, ako izgubi Turčija Tripolitanstvo.

Novi italijanski poslanik v Carigradu še ne pojde na svoje mesto.

CARIGRAD 26. Italijanska stacijska ladija „Galileo“, ki se je imela podati v Tirej, da privede sem novega italijanskega poslanika, je bila poslana v Tarent, kar znači, da je prvotno za 6. oktober določeni prihod poslanika odložen.

Boj za pametno šolo!

Iz Roča, dne 25. sept.

Dne 6. t. m. so otvorili novo ljudsko šolo na Roškem polju. Vpisalo se je 84 otrok, vsi z Roškega polja. Voditeljem te šole je g. Šiško, ki je tega leta maturiral, in ki bo imel prva leta na tej šoli jako težaven položaj, ker so omenjeni vpisani otroci obiskovali skoraj vsi italijansko šolo. Da-si je narod na Roškem polju hrvatskega rodu in jezika, je bil vendar — na žalost — italijanskega mišljenja in le zato je raje pošiljal svoje deco v italijansko šolo, nego pa ono, kjer se poučuje v materinem jeziku. Prava sreča, da se je ta narod še o pravem času vzdrnil nekoliko ter izprevidel, da se njegova deca v italijanski šoli nič ne nauče. Večkrat se je radi tega pritoževal pri učitelstvu; a tudi italijanska učiteljica sama je tožila, da s temi otroci ne more imeti nikakega vspeha v šoli, ker se niti sporazumeti ne more z njimi. Pripovedal je na pr. ako je otroke učila čitati črke, na pr. „u“, pa je potem upraskala kakega kmečkega otroka: „come ti te chiami“, je bil otrok na vsako tako vprašanje odgovorjal: „u“!! In slično se je zgodilo na vsako vprašanje, ker dete ni razumelo jezika svoje učiteljice.

Nadučitelj italijanske šole (bivši Hrvat) si je prizadeval, da bi čimveč dece pridobil za svojo šolo; iz hrvatske šole tretjega leta je vpisoval otroke v četrto šolsko leto italijanske šole, da-si to dete po svojem znanju ne bi moglo biti vpisano niti v drugo leto, ker ni razumelo niti besedice italijansko. Iskren pa je bil vsaj v tem, da je klasificiral otroke po tem, kar so znali, to je — samimi peticami. Je otrok, ki so bili vpisani v šoli na Polju in ki so bili v 5. ali celo v 6. letu italijanske šole, a ne znajo niti svoje imena napisati. Mnogi vprašujejo, kako so mogli ti otroci prestopati v višeeletnike? Ali ni bilo šolskega nadzornika v šoli?

Kakor omenjeno, je sam narod na Roškem polju izprevidel, da za njegovo deco ni italijanska šola, pak je min. leta zaprosil hrvatsko šolo. Uvidivši opravičenost te že-

tvoje sestre, in taka usoda čaka mene, zapeljanega po tebi, če me ne osvobodiš moje obveze.“

„Ti obžaluješ torej svojo obljubo, s katero si se zavezal braniti mene in moj rod?“ je vprašala Mileva, dobro oponašajoč v svojem glasu bolestno očitiranje, „aj, torej tudi obžaluješ svojo vsakdanjo ljubezen do mene,“ je dostavila s tresočim glasom, kakor da potajuje v sebi izraz globoke bolesti.

„Svojo obljubo obžalujem,“ je rekel Milan po kratkem molku, „svoje ljubezni do tebe — nikdar!“ je vskliknil ognjevit; „kajti tedaj, ko je vsled tvojega pogleda moje srce zahrepenelo po tebi, si bila vredna ljubezni junaka; takrat si sijala med srbskim devami, kakor solnce med nebesnimi zvezdami, in blažen je bil, kdor se ti je smel bližati; in jaz sem bil najblaženejši med vsemi, kajti takrat si me ljubila s svojimi usti,“ — umolknil je; njegovo oko je hkratu obsenčila zamišljenost.

„In s srcem, ne, Milane?“ je vprašala sultanova z glasom, pred katerim je vojvoda vstrepetal, kajti obudil mu je zopet v spominu Prizrenske večere; in nagnila se je k njemu, kakor bi se bila sama navdušila v spominih, in ko je zopet privzdignila glavo, odgrnil se je na pol z njenega lica pajočolan — slučajno, tako, da je Milan zamogel videti njeno resno oko.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Jug.

Historičen roman. Spisal Prokop Ochocholušek Poslovenil H. V.

Angora.

„Torej dovoli, jasna gospa,“ se je oglašil mladenič, ki je vstopil z njo v dvorano, in ki je dosedaj sicer molče, vendar pa ne brezbržno stal pri vratih, vodečih v notranjost harema; kajti v spreminjajočem se lesketanju očesa, v spreminjajočem se izrazu obraza je bilo toliko govora, kolikor se je vrstilo raznih strasti v njegovi notranjosti. Še-le sedaj, ko je vojvoda tako osorno zavrnil zahtevo sultanice, je pristopil, — ošinišči vojvodo svojim pogledom, polnim zlobe in sovraštva, ki pa se mu je naglo spremenil v izraz plamtečega sočutja, kakor bi hotel s tem svojim pogledom vse bitje sultanice vsesati va-se — „tedaj dovoli torej, jasna gospa!“ je govoril mladenič in povzdignil ponosno glavo, „da smem jaz spremljati tvojega sinu! Kajti klanjam se tebi in vsemu, kar je tvojega,“ je razlagal strastno; „ni se ti treba sramovati mene, v purpuru rojenega vnuka grških carjev; dostojnejši spremljevalec tvojemu sinu bom, nego pa ta-le barbar tukaj!“ In pokazal je na vojvodo.

„Ti, Manuel?“ se je nasmehnila sultanica. „Koliko junaških činov pa si že izvršil?“ je vprašala skoro porogljivo.

„Ni manjkalo volje, ampak prilike, da ti dokazem, gosudarka,“ je rekel mladenič užaljeno, „da sem pripravljen preiti svojo kri za-te in za vse, kar je tvojega, brez priložnosti, brez prisiljenja!“ — namignil je z glavo proti vojvodi — „ampak dobrovoljno, ker tako hočem. In junaški čini? Tukaj v mojih prsih — udaril se je po njih — „počiva kal k slavnim in velikim dejanjem, in ne boš se sramovala radi mene, svojega služabnika, gospa moja! Videla boš!“ — je zagotavljal z resničnostjo vzrastlega moža, da je poslušalec nehoti pozabil na njegova leta, ki so bila še le na začetku mladeniške dobe.

Molče je poslušala sultanica ognjevite besede tega čudnega mladeniča; z očitnim zadovoljstvom, brez vse nejevolje radi protijemu naperjenega natolcevanja, tako nekako kakor poslušša dorasel človek otroško blebetanje, je slušal tudi vojvoda Manuelove besede ter prikimal parkrat zadovoljno z glavo; toda niti z eno besedico ni izdal svojih občutkov; samo sultanici Mohamed je radostno tlesknil v roke. „Haha!“, je vriskal v otroškem veselju. „To bo moj drug, z njim mi dovoli iti, mati!“ je govoril zapovedovalno, vršši roki v bok; „njega hočem imeti za spremljevalca, ali pa nikogar!“ je udaril z nogo ob tla kakor razva-

jen otrok, ki je navajen, da se vse godi po njegovi volji.

Sultanica je prikimala z glavo v znak privoljenja, in sultanici je prijel svojega izbranega spremljevalca ter ga vlekel za seboj, da je mogel ta le mimogrede zaklicati:

„Hvala ti, moja gospa, da sem rešen ženske službe za straženje vhoda v tvoje sobe! Pri palači mojih očetov, ne povrnem se več v robsko službo.“

„Kak mladič je to!“ je dejala sultanica z glasnim občudovanjem, nepremično zroč za odhajajočim.

„On bi bil mož, ko bi ne bil sin svojih očetov,“ je rekel vojvoda, ki se je nenkrat zamislil.

„On bo še mož,“ je zatrjevala sultanica, „in velik junak.“

„Beži, beži!“ se je nasmehnil Milan trpko, „nihče ni mož, niti ni junak, ki vrši junaška dela za tuje, ne pa za svojo domovino. To je dolinar, ničvrednež, vreden zaničevanja in sramotjenja.“

Sultanova se je zgrajala nad temi besedami; stopila je za korak nazaj ter vprašala: „Kako?“

„Al sem,“ je govoril vojvoda dalje v čudne azburjenju, „nikdar se ne bo nad odpadnikom in izdajalcem vspenjal hram slave, pogine nepoznan, ali pa ostane v spominu svojih potomcev kakor ničvrednež, ki se je prvi vpri proti svojemu Bogu. Tako usodo si je nakopal Branković, zapeljan od

Ile, so naši delali na to, da je bila ta šola v malo več nego leto dni zaprosena, ustanovljena, zgrajena in dne 16. t. m. otvorjena.

Vsled otvoritve te šole se je število otrok na italijanski šoli znižalo od 138 na 69, tako, da v tej krajini občini obiskuje sedaj 138 otrok hrvatsko, a 68 italijansko šolo. A upati je, da se tudi to število laških otrok v malo letih še zniža, ako uvažujemo, da po letošnjem ljudskem štetju šteje ta občina 3546 Hrvatov in samo 236 Italijanov!

Tukajšnji naši narodni nasprotniki se srde na Roške Poljake, češ, da so jih prevarili s tem, da so vpisali svoje otroke iz italijanske v hrvatsko šolo. Očitajo jim, koliko da je italijanska (v tem slučaju res nesrečna) „Lega nazionale“ storila za njihove otroke, preskrbljajoč jih z vsemi šolskimi potrebščinami itd.

Svetujemo našim narodnim nasprotnikom, naj se nikar ne ljutijo, ker tako, kakor se je njim dogodilo z Roškimi Poljaki, se bo godilo — prej ali slej — vsem našim nasprotnikom v Istri! Naj jemljejo v tem smislu v obzir sosednji Hum, kjer se naši nasprotniki boje dograditi cesto, ki jo gradijo že 20 let, in to ob vsakih volitvah po 1 km daljave, ker vedo, da — čim bi to cesto dogotovili — bi bil Hum popolnoma izgubljen za njih!

Mnogim našega naroda v Istri, ki še spavajo v tmini neznanja, naj bi bili Roški Poljaki za uzor, da čim prej izvojujemo na vsej črti v Istri ta sveti boj za narodno naobrazbo in s tem za narodovo bodočnost: za pametno šolo na zdravem in edino priznanim načelom pouka v materinem jeziku!!

HRVATSKA.

Konec Tomašičevega banovanja? — Kdo bo njegov naslednik?

S Tomašičevo slavo gre h kraju. Po razkritjih, ki jih je prinesel „Pesti Hirup“ je postalo njegovo stanje nevzdržljivo, to tembolj ker pripravlja madjarska opozicija proti njemu tudi parlamentarno kampanjo. Zato se je že začelo razpravljati o njegovem nasledniku. Prvotno se je imenovalo kot takega grofa Teodora Pejacevicha, sedaj pa se imenuje grofa Marka Bombellesa kot prihodnjega bana. — Grof Bombelles je mož, ki se dosedaj ni vtikal v politiko, a živi splošno veliko spoštovanje in zaupanje dvora.

Kako se je avstr. minister pustil prevariti od Madjarov!

Dunajska „Allgemeine Zeitung“ objavlja sledeči dopis iz Budimpešte: Dr. Weisskirchner je leta 1910 dobil od ministrskega sveta podrobne instrukcije o stališču, ki je ima zavzeti pri pogajanjih v Budimpeštu. Te informacije so glasile v smislu, da se ima v obliki dati Madjarom prav, v bistvu pa da morajo biti avstrijske zahteve izpolnjene, to se pravi: Weisskirchner naj sicer prizna pravico Ogrske, da ugovarja uvozu mesa, na drugi strani pa da mora Ogrska vlada za neko, za sedaj ne pobilje označeno, dobo dovoliti uvoz letnih 10.000 ton mesa.

Weisskirchner je odpotoval v Budimpešto, se je pogajal z ministrskimi kolegi, in animirani diné, ki je bil prirejen njemu na čast, je dopuščal mnenje, da je izšlo vse v redu. V tem smislu so glasila tudi ustna poročila, katera je Weisskirchner po svojem povratku dal v ministrskem svetu. On je bil trdno prepričan, da je ogrski minister Hieronymi dal zahtevane koncesije. V nekem od hoc sklicanem ministrskem svetu pa se je zgodilo nekaj čudnega: Weisskirchner je predložil zapisnik, ki ga je podpisal v Budimpešti. Vsebinska tega spisa pa je bila v očitem nasprotju s izjavami, ki jih je Weisskirchner podal v parlamentu. V zapisniku je namreč bilo dovoljen le uvoz 2000 tonelat mesa! Pripoveduje se namreč, da je Weisskirchner v mnenju, da je že vse natančno dogovorjeno, zapisnik, ki mu ga je predložil ogrski trgovinski minister, podpisal, ne da bi ga bil prej prečital! Zapisnik so enostavno sestavili Madjari sami, ne da bi bili poklicali tudi avstrijske pooblaščenice in minister Weisskirchner ni ugovarjal temu, marveč je kar podpisal. V Budimpešti se splošno govori in veruje, da je Weisskirchner takrat ko je podpisal zapisnik — bil „v rožcah“! Z največjim trdom se je konečno izposlovalo od ogrske vlade, da je za gotovo dobo dovolila uvoz 4000 ton mesa. V resnici pa je Weisskirchner, ne da bi bil to vedel, popolnoma akceptiral ogrsko stališče.

DUNAJ 26. „Ung. Corresp.“ poroča iz Budimpešte: Oficijozni listi najodločneje demantujejo vest „Wiener Allg. Zeitung“, da je trgovinski minister dr. Weisskirchner podpisal ponarejen zapisnik glede mesa v pijanosti. Poslednji listi pravijo, da je trditev dunajskega lista neresnična in tendenciozna.

Dnevne vesti.

Na občinskih volitvah v Spodnji Šiški so v prvem in drugem razredu zmagali kandidatje narodno-napredne stranke, v tretjem so prodri z enim kandidatom, dočim jih imajo socijalni demokrati devet.

Narodno-napredna stranka ima 21 občinskih svetovalcev, socijalno-demokratska stranka pa devet.

Metriško-decimalni zistem v Bosni in Hercegovini. „Fremdenblatt“ poroča, da je sedaj potom deželnega zakona obvezno uveden v Bosni in Hercegovini metriško-decimalni zistem namesto dosedanjih turških mer in utež, ki so bile dosedaj v rabi.

Železničarji!

V četrtek, dne 28. septembra 1911 ob 8. uri zvečer se vrši

Javni železničarski shod

v dvorani nekdanje kazine drž. uradnikov, ul. S. Francesco d'Assisi št. 5.

DNEVNI RED:

Sklepanje o stališču, ki naj ga zavzame trž. železničarstvo v sedanjem gibanju.

Tovariši, železničarji vseh kategorij! Vaša stanovska dolžnost je, da se tega shoda udeležite v najčistnejšem številu! Čas je resen! Vsi na krov!

Društvo jugosl. želez. Zveza Jugoslovanskih uradnikov. Železničarjev. Ortsgruppe „Triest“ des „Deutsch-oester. Eisenbahnbeamtenvereines“.

Tovariši abiturijenti!

Minolost slovenskega dijaštva je bila v Gradcu pod pritiskom nemškega dijaštva in nahujskanega meščanstva; prihodnost njegova je najbrže v Pragi, v središču sorodnega, visokokulturnega naroda — sedanjost njegova je na Dunaju.

Že skozi več nego eno desetletje je Dunaj središče slovenskega dijaštva, zbirališče njegovih najslinjših moči, najboljših inteligenc, izhodišče dijaških kriz in rojstni kraj novih dijaških struj. Narodni radikalizem se je — seveda pod vplivom čeških vetrov — rodil na Dunaju in na Dunaju mu je zrasel tudi najostrejši odpor. To svoje vodilno mesto obdrži Dunaj gotovo še nekaj let, v prvi vrsti še iz čisto materialnih razlogov: radi ustanov. Da je pot slovenskega dijak v Pragi lažja, v Gradcu vsled tradicije in neznosnih razmer vsaj strožje začrtana, je gotovo da Dunaj rabi samostojnejših duhov. Dunaj ima več poti na razpolago, seveda marsikatero tudi v pogubo. Tu je važna postojanka Slovenstva, važne postojanke svobode v glavnem mestu Avstrije in to so tako ogrožene postojanke, da jim je dobrodošel vsak posamezni branitelj.

Mi vas niti z eno besedo ne vabimo na Dunaj; kdor je namenjen v Prago — blagor mu; kdor mora v Gradec — gorje mu; ampak tiste, ki so se odločili za Dunaj, vabimo v svojo sredo.

Zadnje čase je zavladala med slovenskim dijaštvom razvada, da novinci ne vstopajo več v akademična društva, ampak da kar na svojo pest, bodisi v manjših gruclah, bodisi čisto samotarsko nastopajo. Te razvade ni mogoče dovolj ostro grajati. Ne samo, da se na ta način brezvestno slabi društva, ki bi pri večjem številu članov lahko vse več in bolje delovala, po večini škodujejo dotičniki tudi sebi samim, ker je le malo takih med njimi, ki so zreli in sposobni za izključno samozabrazbo. Temu dejstvu, ki se žalibog opaža samo pri neklerikalnem dijaštvu obeh struj, je pripisovati skoro vso slabost in medlost dijaškega nastopa zadnjih let. Diferencija med društvi je sedaj toliko, da lahko vsak neklerikalni dijak najde sebi primerno društvo.

Društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju vas vabi v svojo sredo na resno delo v blagor vam samim in vašim nazorom; resni in važni časi so nastopili za slovensko svobodomiselnost dijaštvo in samo z naporom vseh sil bo mogoče našo pozicijo obdržati in dvigniti. Društvo „Sava“ je nastalo svoj čas iz odpora proti dijaški radikalni struji in iz takrat opravilne bojznosti, da zapade ta struja klerikalizmu, ali vsaj nekakemu brezbarvnemu kompromisu; od tedaj je bil savanski program širok, tolerant. Marsikdo se bo bal, da se to po ustanovitvi O. s. n. n. d. spremeni, da postane naša struja ožja, pa vsled tega še ne globlja. Ta bojazen je neopravičena. Slovensko svobodomiselnost dijaštvo ne prevzame nikdar jarma katerekoli politične stranke na svoj tilnik; ono bo hodilo svojo pot, pot do tistih ciljev, ki jih je spoznalo za prave, brez ozira na trenutne politične razmere, na efemerne strankarske pojave v domovini. Kadar se uda svobodomiselnost dijaštvo politični stranki, da bodo njegova društva le ekspoziture stranke, šole pridnih agitatorjev in vzgojevališča za užitek strankinih sinekur, tedaj naj brez škode in brez tuge vsa struja propade! Naša samostalnost nam je draga, neprecenljiva, ker smo si jo priborili s težkimi žrtvami, s pretežkimi, da bi jo prodali za skledo leče.

Kdor je naših misli in naših nazorov, naj se nam pridruži na svoji akademski poti in pomisli naj, da kolikor je zdaj težja in napornejša, toliko je ponosnejša, toliko bolj svetla in jasna v bodočih dnevih!

„Sava“ društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov na Dunaju.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja v Celovcu šteje letos 84 855 udov. Vsi ti prejmejo letos naslednji književni dar:

1. Molitvenik za šolsko mladino.
2. Koledar za l. 1912.
3. Deseti brat.
4. Mladim srcem.
5. Na jutrovcem.
6. Zgodbe sv. pisma, 17. zvezek.

V zameno ali v doplačilo — kakor si je kdo pri vpisovanju želel — se še doda:

7. Troje povesti.

Z razpošiljatelj smo pričeli ravnokar. Potrudili se bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. — Red za letošnjo razpošiljatev je sledeči:

1. Amerika, Afrika, Azija.
2. Krška škofija.
3. Razni kraji.
4. Tržaško-koprška škofija.
5. Lavantinska škofija.
6. Ljubljanska škofija.
7. Goriška nadškofija.

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „avizo“, pošljejo po nje na železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo družbi samo zamudo in nepotrebne stroške. Ob enem vsem čč. gg. poverjenikom, ki prejmejo po železnici po več kot eno balo, uljudno naznamo, da se nahaja zapisnik udov vedno v oni bali, ki ima najnižjo številko.

Stroške, katere so imeli gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

Odbor.

Domače vesti.

Odlikovanje. Ravnatelj dvorne žrebčarne v Lipici, g. Josip Hruša, je povodom svojega umirovljenja dobil red železne krone III. razreda. — Kontrolor omenjene žrebčarne Emil Finger, je pa imenovan nadzornikom iste.

Iz sanitetne službe. C. kr. sanitetni koncipist namestniškega sanitetnega oddelka dr. Ivan Hammerschmidt je imenovan c. kr. okr. zdravnikom; c. kr. sanitetni asistent dr. Ivan Verčon v Sežani pa c. kr. sanitetnim koncipistom. Oba ostaneta na svojih dosedanjih mestih.

Zagriženost brez primere. Zagriženost, ki jo kažejo nekateri uslužbenci tržaške mestne uprave in njenih institucij — ne vemo, ali sledeč gotovemu zistemu, ali po kakem specialnem višjem nalogu, ali pa morda tudi le samovoljno — presega že vse meje. Zlasti pa velja to o uslužbencih mestne plinarne, ki so večinoma prišli tam z one strani morja, iz blaženega „kraljestva“, v Trst odjedat kruh domačinom. Mestna plinarina — pa naj je to potem uprava v ulici Campanile, ali pa tovarna — je prenapolnjena z regnikoli, in ti potem stresajo svojo zagriženost tudi nad domačim uslužbenstvom mestne plinarne in nad občinstvom, ki ima opraviti z njimi.

Ne le, da ne zna, ali pa vsaj noče znati slovenski nobeden teh ljudi, ki imajo opraviti s plinovo napeljavo po hišah, in da se človek ne more razgovoriti z njimi, ako ne zna italijanski, kajti odgovori takega možaka v kateremkoli drugem jeziku, te gleda, kakor tele nova vrata, ali pa te nahruji, da govori italijansko, češ, „Trieste è italiana“; še več: zagriženost italianissimov v mestni plinarni gre celo tako daleč, da nočejo sprejemati po pošti dopisane denarja, ako je naslov slovenski!

Pisec teh vrstic je poslal po poštni nakaznici upravi mestne plinarne znesek za porabljeni plin. Naslov je bil natančen: „Slavni upravi mestne plinarne v Trstu, ul. Campanile“. Dostavljena je bila na drugi strani tudi številka dotičnega računa; torej vse v redu. A glejte čudo: uprava mestne plinarne ni hotela sprejeti denarja, in pošta ga je vrnila odpošiljalcu.

Zakaj uprava mestne plinarne ni sprejela denarja? Odgovor je jako lahek: ker je bil naslov na nakaznici — slovenski! In ali ni to že najskrajnejša zagriženost! Niti denarja nočejo, ker je — slovenski! Seveda pa imajo pri tem najbrž tudi „najboljši“ namen oškodovati slovensko stranko, kajti plin ni plačan, in plinarina ga ima pravico zapreti ter zaračunati stranki 2 K stroškov za ponovno odprete. V tem slučaju so se seveda opekli, kajti denar je bil takoj zopet odposlan z istim slovenskim naslovom zopet mestni plinarni, ki ga morda zopet vrne.

Vsekako bo treba naprositi tega ali onega slovenskega mestnega svetovalca, da ob priliki povpraša, ali je tako šikaniranje občinstva po uslužbenstvu mestne institucije — plinarne — res dovoljeno, naročeno, ali zapovedano, ali pa ne.

Tržaški aviatik Widmer padel. Aeroplan razbit. Kakor smo že včeraj poročali iz Tržica, je tržaški aviatik Widmer dospel na svojem aeroplanu v Tržič v ponedeljek proti večeru. Ker je namreč z daljave videl, da je Trst ves zavrt v meglo, je dvomil, da bi mu bilo mogoče pristati varno. Zato posla niti ni hotel nadaljevati do Trsta, temveč si je izbral primeren prostor poleg ladi-

jedelnice, kjer je tudi srečno pristal. Včeraj zjutraj pa je nameraval svojo zračno pot nadaljevati še do Trsta. Zarano je že poskušal in urejeval vse potrebno pri motorju, ki je deloval izborno. Zasedel je torej zopet svoj novi Bleriot-stroj in okolo 6.30 ure zjutraj je dal znamenje za odhod. Lepo je držal stroj nekoliko časa po tleh, a v istem hipu pa, ko se je imel dvigniti v zrak, je eno kolo pristajalnega vozička zagazilo v blato, pri čemur se je ves aparat nagnil na eno stran ter se tako tudi dvignil. Kakih 10 m je bil že visoko in navzgor občinstvo je bilo že mnenja, da se bo mlademu avijatiku posrečilo spraviti zopet stroj v ravnotežje, toda zaman se je trudil s krmili. Niso mu bila poslušna. Hipoma je stroj z vso silo treščil z desnim nosilnim krovom navzdol na tla in se vsled gonilne sile motorja nekolikokrat preuknil ter pokopal zračnega krmarja pod seboj. Ko je občinstvo prestrašeno prihitelo na lice mesta, je našlo Widmerja popolnoma nepoškodovanega. Pač pa se je stroj močno poškodoval. Oba nosilna kropa, oboje koles, krmila in vijak so bili zdrobljeni in nekoliko cilindrov zviti. — Vsled padca na stroju povzročeno škodo se ceni na več tisoč kron. — Umeje se, da je bi Widmer vsled nesreče skrajno potr in s solzami v očeh je pripovedoval, kako se je stvar dogodila.

Nato se je z avtomobilom pripeljal v Trst, medtem ko so letalni stroj naložili in ga z železnico spravili semkaj, odkoder pojde najbrže zopet v tovarno v Pariz, da ga skušajo popraviti.

Slavnost 10-letnice in razvitja zstave št. Jakobške Čitalnice se zopet v nedeljo ni mogla vršiti radi slabega vremena. Ker je pa slavnost Cir.-Met. podružnic, ki se je imela vršiti v nedeljo odložena, hoče „Čitalnica“ še v nedeljo 1. oktobra poskusiti srečo.

Ruski kružok. Odbor ruskega kružka otvoril prve dni oktobra kurze, v katerih se bodo poučevali slovenski jeziki in sicer: ruski (v dveh tečajih), slovenski, hrvatski in češki. — Poučevalo se bo tudi slovensko stenografijo, če se prikladi dovoljno število učencev. Kdor se želi vpisati, dobi vpisne pole pri g. Biček (vratarici „Narod. doma“) in pri čuvaju Slovanske Čitalnice, (Narodni dom, I. nadst.

Slovanska mladina! Tu imaš ugodno priliko, da se seznaniš s sorodnimi slovenskimi jeziki, ne zamudi je, pomisli, da v znanju je moč!

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Josip Hrast od sv. Ivana pri Trstu veliko število rabljenih poštinih znamk. Zbral jih je skrbno sam, ali večji del mu jih je izročila gospica Josipina Segalla iz Aleksandrije. Hvaležni smo g. Hrastu, iskreno hvaležni vrli rodoljubki gospici Josipini Segallovi, kateri priporočamo našo Ciril-Metodovo družbo prav toplo.

Kmetijska družba za Trst in okolico vabi gospodarje k pristopu. Danes, ko se vsi stanoviti združujejo, naj bi ravno kmet, vrtnar, vinogradnik, sadjar, posebno pa še živinorejec ostal sam, brez zaslombe na druge? To ne bi bilo modro. Eden dela za enega — več njih v družbi združeni imajo večjo moč v vseh zadevah.

Slovenska kmetijska družba za Trst in okolico obstoja že 17 let. V to družbo bi morali biti vpisani vsi slovenski posestniki okolice in mesta. Potem bi še-le pokazali svetu in vladi, da smo zavedni. Ko bi število članov naraslo na tisoče, bi imela Družba večji vpliv in moč za zahtevanje podpore za povzdigo kmetijstva, živinoreje in dr. Vabimo Vas, da se vpišete (zdaj je najugodnejši čas!) Udnina stane na leto samo dve kroni. Znesek lahko pošljete po pošti na naslov: „Kmetijska družba“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 14, II. nad. Stare ude pa vabimo, da poravnajo udnino za leto 1911. Tajništvo.

Zaklana domača živina v Trstu in okolici:

mesec jun	1911	juli
volov in krav	2343	2700
telet, telic	521	399
prašičev	—	—
ovac	533	1388
jagnjet	18	14
koz	9	64

Ta izkaz je posnet po državni statistiki št. 35. — 1911.

Tržaška mala kronika.

Sinočne demonstracije. — Sinoči so imela v gledališču Politeama Rossetti shod društva: „Lega degli impiegati civili“, „Società coop. e mutua fra impiegati privati“ in „Cassa risp. e prestiti fra impiegati privati“. Predsedoval je inž. Menesini. Bilo je na shodu 3000 oseb, med temi nad 1000 soc. demokratov. Govorila sta drž. poslanca Gasser in Pittaco, potem neki Stenico in drugi. Shod je vsprejel ostro resolucijo, v kateri se zahteva, da odpre vlada srbsko mejo za uvoz mesa, da dovoli neomejen uvoz mesa iz Argentine, da odpravi vse carine na poljske pridelke. Govorniki so grmili tudi proti militarizmu. — Okolu 10. ure je bil shod končan. Množice so se usule iz gledališča in krenile po Acquedotto proti Chiozzi. Socijalni demokratje so se tu razšli. Ostali so se pa razdelili v dve gruči ter se podali demonstrirati po mestnih ulicah.

Era gruča, med temi mnogo anarhistov, se je podala proti tunelu in s stopnic nad

tunelom so vsikali žaljive besede proti cesarju, „Evviva Oberdank“, „Evviva Italia“ itd. Druga skupina jo je vdarila po Corsu, tu so demonstrantje na prodajalnicah tverke Scantimburgo razbili v prvem nadstropju veliko šipo. Mnogo šip so pobili potem tudi v ulici Maddonina in Olmo na privatnih hišah in gostilnah. Policija je zaprla 37 oseb doloma, ker so žalile redarje, deloma radi veleizdajniških in puntarskih vslikov. Pri mnogih aretiranih so našli polne žepe kamenja. Ob 11. uri je bila vsa demonstracija pri kraju.

Ljubeznjiv možiček. 55-letni brezposelni delavec Andrej Jellersitz, iz koperske okolice, je bil izgnan iz Trsta in živi sedaj ločen od svoje žene. Včeraj pa je zopet prišel v Trst in je poslal k svoji ženi, ki stanuje v Rocolu št. 112, nekega dečka z nalogom, da naj mu (žena) takoj pošlje po dečku najmanj K 10—, sicer da jo ubije. Deček je res izvršil, kakor mu je velel, vendar pa se je povrnil praznih rok. Čez nekoliko časa pa uzorni mož pošal istega dečka še enkrat z enako grožnjo, pa zopet zaman. To je pa bilo tudi ženi že nekoliko preveč in je dala radi tega to resnično „slabšo polovico“ aretirati.

Nasilni kalabreži. Včeraj se je posrečilo redarjem prijeti še enega onih razgrajčev, ki so v nedeljo zvečer razgrajali in razbijali v gostilni v Istrski ulici št. 8. — To je 32-letni dninar Alojzij Igro iz Kalabrije, stanujoč v ul. Antenorei št. 2.

Tatvina. — Ko se je včeraj g. Alojzij Tissini povrnil v svoje stanovanje v ulici Guardia je zazpal, da je imel v svoji odsotnosti neljub obisk dolgoprstnežev. — Dognal je, da mu je izginilo več kosov perila v skupni vrednosti K 80. Naznanil je stvar redarstvu.

Golufija. G. Sebastijan Gobet, trgovec z mlekom v ulici Chiozza št. 16, je dajal 29-letni posestnici mlekarne v ulici Coroneo št. 5, Doroteji Cattor proti plačilu na obroke vsak dan toliko mleka, kolikor ga je potrebovala v svoji mlekarni. — Ko je pa dolg že narasel, jo je njeni zalagatelj sodnim putem prisilil, da mu mora tekom 14 dni poplačati vso dolžno svoto, t. j. K 111.29. Tega pa Cattor ni mogla storiti, temveč se je hotela izogniti plačilu na ta način, da je natihem prodala mlekarno in jo hotela včeraj popihati iz Trsta. Vseled tega je morala pod ključ.

Nezgoda na delu. — 30-letni zidar Štefan Sversa iz Barkovelj je včeraj ob 8. uri jutraj, ko je opravljal neko delo na hiši št. 9 v ulici Venezian, padel tako nesrečno več metrov globoko, da je pri tem nesrečnem padcu zadobil precejšno rano na levih sencih, obenem pa si je najbrže razbil tudi črepijo. — Z vozom rešilne postaje so ga spravili v javno bolnišnico.

Koledar in vreme. — Danes: Kozma in Damjan muč. — Jutri: Venceslav kr. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 23.5 Cels. — Vreme včeraj: lepo. — Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno, milo. Zmerni vetrovi od severo-vzhoda.

Poročno sodišče.

Predvčerajšnjim je pričelo III. letošnje zasedanje poročnega sodišča. Prvi je sedel na zatožni klopi Karol Ruslan, ki je bil obtožen zločina ropa, izvršenega v noči 24. aprila t. l. v ulici Crosada na osebi Antona Bersana. Tega poslednjega sta v omenjeni noči v ulici Crosada dva zlikovca vstavila in zahtevala od njega denar. Na to sta mu preiskala žepe. Bersan je imet pri sebi le 80 stotink, a ona dva še teh nista našla. Ko je potem Bersan dobil redarja, mu je povedal, kaj da se mu je pripetilo ter pokazal od daleč ona dva, ki sta ga bila napadla. Pozneje so redarji aretovali Russiana kakor enega onih dveh. Russan je pa trdovratno tajil, da bi bil imel on opraviti z Bersanom. Na razpravi sta bila zaslišana kakor pričé dva redarja, dočim se Bersana ni moglo najti. Poročniki so v dvomu zanižali stavljen jim vprašanja, vsled česar je sodišče Russiana oprostilo.

Včeraj se je vršila razprava proti 35-letnemu Antonu Ploder, ki je bil tožen zločina pomeverjenja.

Ploder je bil v službi pri mali železnici Lovrana-Opatija, in sicer kakor poslovođa oddelka za blago. V tej službi je pomeveril K 7373.79.

Toženec je izjavil, da se ne čuti krivega. Že prvo leto — 1909 — ko je bil v službi železnice, je konstatoval 800 kron primanjkljaja, katerega je pokrtil z lastnim denarjem, ker je imel prihranjenih 2500 K. Konstatoval je potem še druge in še večje primanjkljaje, ter jih je vedno pokrival z lastnim denarjem, dokler ga je kaj imel. Ko pa ni imel več svojega denarja, ga je vzel na posodo. Slednjič je pa prišel čas, ko je moral vrniti posojeni mu denar, in ker ni mogel drugače zadostiti tej dolžnosti, je posegel po denar v blagajno.

Toženec branitelj, dr. Pangrazi, je na to povedal, da je tudi oni uradnik, ki je bil pred Ploderjem na istem mestu, imel vedne primanjkljaje in da je bil tudi on tožen radi pomeverjenja. Razprava proti istemu se je vršila v Trstu in je končala z oproščenjem. Sodišče je takoj poslalo po dotične spise in je potem teh ugotovilo, da odgovarja braniteljeva trditev resnici.

Priča Vincenc Kuhinka, kontrolor pri rečni železnici, je povedal, da ko se je prišlo na sled njegovemu pomeverjenju je Ploder obljubil, da povrne škodo pod pogojem, da ga ne odpuste iz službe. Ker se mu pa ni hotelo obljubiti tega, ni hotel potem nič vedeti o povrnitvi pomeverjene svote.

Priča Henrik Fuchs, bivši blagajničar, je povedal, da je bil Ploder priden in sposoben uradnik in da je živel jako skromno.

Priča Henrik Engelbert, lastnik nekega hotela v Opatiji, je nekoč posodil Ploderju 1000 K.

Imelo se je zaslišati še dve priči, a ker je ena bolna a druge se ni moglo najti, so se le pričitale njiju izjave pred preiskovalnim sodnikom.

Poročnikom je bilo stavljeno eno samo vprašanje glede zločina uradnega pomeverjenja. Poročniki so na to vprašanje odgovorili z 9 da in 3 ne, ampak so omejili škodo pod 200 K, vsled česar je sodišče obsodilo Ploderja radi prestopka uradnega pomeverjenja na 5 mesecev zapora.

Predsedoval je razpravi višesodni svetnik dr. Andrič, votanta sta bila sodni svetnik baron Farfoglia in sodnik dr. Alberti, drž. pravdnikstvo je zastopal dr. Tomičič, branil je toženca dr. Pangrazi.

Društvene vesti.

„Dramatično društvo“ v Trstu. Jutri v četrtek, ob 8. uri zvečer važna odborova seja.

Glasbena šola Št. Jakobške Čitalnice prične letos dva tedna kasneje svoje delovanje in to radi obilice dela za slavnost. Zato se zaključijo 15 dni kasneje. Začetek pouka bo 15. oktobra. Vpisovanje v nedeljo 1. in 8. oktobra od 10—12 dopol. v Čitalnici. Ker bo tudi letos šola pod dobrim vodstvom upamo da se bo zgledilo poleg starih tudi veliko novih učencev.

Pevsko društvo „Trst“ vabi gg. pevce k pevski vaji, ki bo v petek v prostorih „Delavskega podpornega društva“ ul. G. Galatti 18. Ker nastopimo na nedeljski slavnosti Št. Jakobške Čitalnice prosimo polnoštevilne udeležbe.

Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov. Danes, zvečer točno ob 8.30 odborova seja. Udeležba vseh tov. odborov nujno potrebna.

Akad. fer. društvo „Balkan“. Danes v sredo bo navadni uri sestanek. Ob 6.30 odborova seja.

Odbor akad. fer. društva „Prosveta“ v Ljubljani, izvoljen na obč. zboru dne 22. t. m. za leto 1911—1912, se je konstituiral tako-le:

Predsednik: cand. arch. Ivan Zorman, podpredsednik: cand. iur. Darin Pekle, tajnik: stud. med. Boris Štajmer, blagajnik: cand. iur. Stanko Stor, knjižničar: stud. iur. Saša Železnikar, namestnik: cand. iur. Hugon Milavec in stud. iur. Stanko Lapajne, preglednik: cand. med. vet. Janko Vizjak in stud. iur. Arnošt Brilej.

Nar. del. organizacija.

Pri skupini slovenskega ženstva NDO se ponuja cenj. trgovcem, obrtnikom in drugim uglednim osebam, razumna priletna ženska za kako službo, bodisi za pisarniško službo, ali pa za izirjevalko računov. Vešča je v pisavi in čitanju v slovenskem in italijanskem jeziku. Ponudbe naj se pošljejo na skupino slovenskega ženstva NDO v ulici S. Francesco št. v.

NDO. Danes, v sredo ob 7. in pol uri zvečer se vrši v veliki dvorani NDO ulica S. Francesco št. 2, I. nadstr. plesna vaja (brez klavirja) za četvorko, in popoldne se vrši plesna vaja za četvorko in Sokolsko polko s klavirjem. Kdor se misli učiti četvorko, je naprošen, da redno zahaja k plesnim vjam, ker se pozneje ne bo moglo učiti vsakega posameznega posebe. Ples počuje tovariš Fran Bonano.

Plesni odsek.

Gostilniška in kavarnarska zadruga članov NDO naznanja, da pobira blagajnik tov. Ivan Marc, od ponedeljka naprej poraslih 5 K vsak dan zvečer v gostilni ul. Carradori št. 18. Opozarjamo, da se treba sedaj odločiti, ako ostanejo cenj. združniki in plačajo poraslih 5 K, ali pa, ako izstopijo. Rok poteče s 1. oktobrom t. l. Odbor.

Kdor odpotuje

naj se preskrbi z vsem potrebnim v novi trgovini D. ARNSTEIN „All' Alpina“ v Via Sebastiano št. 7.

Bogata zaloga zadnjih novosti, kovčkov, torb, torbic, športnih potrebščin itd. MLUVI ČESKY! MLUVI ČESKI!

Odlikovana krojačnica

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste št. 12, I. nad. - TRST

izvršuje civilne obleke in vsakovrstne uniforme.

Cene zmerne. Delo solidno.

Doktorica :: Klara Kukovec

ima **SOJ AMBULATORIJ**

za ženske in otroške bolezni

v Trstu, Piazza della Borsa 7, II.

Ordinuje od 3—4½ ure pop.

Stanuje pri Sv. Ivanu (Vrdela) št. 1049.

TELEFON 19-86.

Trst, Corso 2. Telef. 1071.

Linoleum Haas

Pristni linoleum K 2-50 m²

Podlogaste preproge 67 cm. 1-80 met.

Preproge v vseh velikostih z

varnostnimi ogli iz kovine 150/200 K 7-90

200/300 K 15— itd.

Gospodarski predpasniki iz voščeneja

platna K 2-50

Namizni prti 85/115 cm 2-80

65/150 cm 1-80

Površniki iz gumilja od K 20 dalje.

Podruhe po 70 st ot

Ovratniki iz kavčuka 50

Manšete iz kavčuka 60

Pošilja se tudi na deželo. — 136

Pekarne in sladščičarne

Josip Pahor - Trst

Centrala: Via Madonnina št. 39

PODRUŽNICE:

Via Giuseppe Parini 12. in Via S. Marco 25.

Trikrat na dan svež kruh. — Vino

v steklenicah. — Likerji. — Biško-

tinov vsake vrste. — Moka iz

:: prvih mlinov. ::

POSTREŽBA NA DOM.

Telefon št. 11-90.

Pozor Slovenci!

Nov veliki dohod moških, deških in otroških oblek za poletje. Velikanski izbor blaga za obleke po meri po cenah brez konkurence v dobroznani trgovini

„ALLA CITTA' DI TRIESTE“

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)

Obleke za moške iz blaga od K 13—48

Obleke „platna“ 4—18

Obleke za dečke iz blaga od K 10—28

Obleke „platna“ 6—12

Velik izbor oblek za otroke od K 2-14—14.

Zaloga hlač, srajc, delavskih srajc itd. itd.

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)

V hiši št. 37 v ulici Corso Giuseppe

Verdi v Gorici, ki je last „Goriške

ljudske posojilnice“

se odda s 1. novembrom t. l.

popolnoma na novo prirejen

lokal za trgovino z zraven spadajo-

čim stanovanjem, obstoječim iz treh

sob s pritkl. - Lokal se odda even-

tuelno tudi brez stanovanja.

Natančnejša pojasnila daje „Goriška ljudska

posojilnica“ v Gorici, gosposka ulica št. 7.

—: Katalogi in kondile. gratis in franko. —

ŽGANJARNA ROBERT DIEHL priporoča svojo doma žgano štajersko slivovko, berroničevce, brinjevec, tropinovec, vinsko žganje in KONJAK. **CELJE**

Naše gledališče.

Dramska pesem, junaška epopeja iz slavne srbske zgodovine,
SMRT MAJKE JUGOVIĆEV
 prepestra slika iz bitke na Kosovem polju to nedeljo zažari ob migljanju in padanju zvezd z neba... Medbojnim truščem, v grozotah obupne vojne za čast in rešitev rodne grude nas objema ljubezen, nas dviga junaštvo srbske matere.
 Samo ena srbska mati nastopa, a predstavlja vse srbske matere in simbolizira najmilejšo mater, v bridkosti topečo se mater domovino — premagano Srbijo na Sv. Vida dan leta 1389 na Kosovem polju!

TRŽASKA GLEDALISČA.

POLITEAMA ROSSETTI. Danes premijera Cimaroseve opere „Matrimonio segreto“, ki se ponovi le še jutri.
FENICE. Nocoj ob 8-15 zopet Bizetova opera „Carmen“.
EDEN. Ob 8-30 Variété predstava.

DAROVI.

— Pevski klub „spivat se ne smi“ v Črnem grabnu, daruje, ker je preprečil, da ni bil eden članov „zguljen“, 11 kron za zgradbo nove Ciril-Metodove šole pri Sv. Jakobu. — Denar hrani uredništvo.

Vesti iz Goriške.

Učiteljsko društvo sežanskega šolokraja zboruje v Nabrežini dne 5. oktobra ob 10. uri in pol predpoludne. Ker bo to zborovanje za nas posebno v sedanjih kritičnih časih velike važnosti, se odbor nadeja da se udeležijo istega vsi udje (udinje) brez izjeme.

Iz Sežane. V noči od 17. do 18. t. m. so prišli v tukajšnji posojilniški lokal nezvanci! Delati najbrže niso hoteli, ali se ne razumejo na dvojno knjigovodstvo, ali so preleni, da se bi še po noči s takim poštenim delom ukvarjali. Ti ljudje so rajše prevrtali železno blagajno, v kateri je bilo okoli 430 K denarja in drugih vrednostnih papirjev ter odnesli le 10 K. Ti uzmoviči so morali skozi 4 vrata, katera so odprli s pomočjo vetrihov, oziroma z vlomom in so dolali nemoteno; Bog vedi, zakaj niso že začeli „delo“ dokončali? — Ali se jim je „tahi sveder“ zlomil, ali pa so se spomnili, da je pod njimi t. j. v pritličju roka pravice — redarstvena uradna soba in da bi jim utegnili slaba presti.

Nekaj je pa moralo biti, ker, kar tako ne bi bili pustili blagajne in pa ne bi ostavili na podu pri blagajni svederčka, olja in vazeline ter 5 vetrihov.

Vazelina je iz Barkovelj. „Piccolo“, ki so ga tam našli, pa je bil pomazan s prebavljenimi živili, najbrž, da ne bi umazali čistega poda.

Slovensko znanstveno delo.

„Goriška Tiskarna A. Gabršček“ v Gorici namerava izdati pod uredništvom mlajšega slovenskega publicista 100 zvezkov broječo „Prosvetno knjižnico“, vsebujočo zaklad poljudnoznanstvenih esejev in monografij iz peresa izbranih naših najboljših znanstvenikov in publicistov.

Serie, ki bodo tvorile „Prosvetno knjižnico“, so:

Serijska	I. Država	5 zvezkov
„	II. Gospodarstvo	15 „
„	III. Tehnika	10 „
„	IV. Socialne teorije	10 „
„	V. Socialno gibanje	10 „
„	VI. Politika	10 „
„	VII. Filozofija, psihologija, naravoslovje	10 „
„	VIII. Medicina	10 „
„	IX. Pravo in uprava	10 „
„	X. Kultura	10 „

Cena vsakemu posameznemu zvezku je preračunana na 60 v za naročnike, torej celi zbirki, koje izhajanje je preračunano na 4 leta, na 60 K, tako da je s tem omogočena sukcesivna nabava te knjižnice pač vsakomur.

Nenaročnikom in v knjigotrštvu se cena primerno zviša.

V tem tiči velika vrednost te knjižnice: Za majhen denar si more nabaviti vsakdo moderno knjižnico iz peresa najboljših pisateljev. S tem se priporoča ta moderna poljudnoznanstvena knjižnica vsakemu inteligentu, kakor tudi zlasti za javne ljudske in društvene knjižnice, za knjižnice planinskih koč S. P. D., za sokolske župne in društvene knjižnice, za knjižnice Zveze Narodnih Društev in Zveze Napredne Mladine itd. itd.

Založništvo podaja s tem tudi snovateljem in oskrbovatelem ljudskih knjižnic priložnost, oskrbeti te knjižnice poleg leposlovnega tudi s poljudno znanstvenim čitvom. 1)

Da pa more prevzeti založništvo nase breme zalaganja, honoriranja, tiska, knjigovodstva in razpošiljanja tako ogromne knjižnice, — koje skupna naklada bo znašala 150.000 zvezkov! — je nujno potrebno, da

se mu zagotovi neko minimalno število odjemalcev, in sicer najmanj štiri sto.

Malo zahtevamo od slovenske inteligence. A še to, — bo li izpolnjeno? 2) Obračamo se med drugimi tudi do Vasega blagorodja s prošnjo, da blagovolite postati naročnik te knjižnice ter tako pomagati zagotoviti to eminentno kulturno podjetje.

V svrhu naročbe se blagovolite poslužiti priležnega naročilnega listka.

Izobrazba vsakega dijaka, uradnika, učitelja in sploh inteligenta je razvidna iz kakovosti knjige, katero čita, knjižnice, katero zbira, revije, na katero je naročen.

Gesla „Knjige med narod!“ in „Sprosveto k svobodi!“ imajo dandanes globlji pomen, ko kedaj poprej!

1) Izmed spisov, ki so namenjeni za prve zvezke „Prosvetne knjižnice“, omenjamo: „Državno pravo ali narodnostna avtonomija“, „Država in cerkev“, „Morje in mesto“, „Naš problem srednjega stanu“, „Poljedelstvo in tehnika“, „Metode socialnih znanosti“, „Proletariat“, „Stavka“, „Parlamentarizem“, „Darwin in Haeckel“, „Svetovno naziranje modernega človeka“, „Geološka struktura slov. zemlje“, „Mi mladenci“, „Me mladenke“, „Avstrijsko koalicijsko pravo“, „Sport“, „Časopis“, „Univerza“, „Kulturne laži“ itd.

2) Da je upravičen pesimizem in da ravna založništvo prav, da se obrne do publike s vprašanjem, ali bo podjetje našlo dovolj odjemalcev, predno prevzame nase tak riziko, dokazuje naslednje dejstvo: Isto založništvo se je v letu Tolstojev smrti obrnilo na slov. izobraženstvo s pozivom na naročbo slovitega Tolstojevskega romana „Vojna in mir“ ter obljubilo izdajo, če se za to delo oglasi vsaj 500 naročnikov. Oglasilo se jih je pa dosedaj celih — 20 (devetindvajset)!

To najnovejšo namero naših mladih znanstvenikov in podjetne Gabrščekove tiskarne moramo najiskrenejše pozdravljati. Znanstveniki, zbrani okoli „Vede“, so se lotili resnega dela, da podajo Slovencem po vzoru nemške „Die Gesellschaft“ serijo monografij iz najrazličnejših strok znanosti. Ena zapreka je tu: finančna stran podjetja.

Gabršček pravi, da rabi najmanj 400 naročnikov. Gabršček razpošlje v to svrhu gotovo na stotine prospektov našim inteligentom. A indolencia in brezbržnost slovenske inteligence za kulturne stvari je splošno znana. Marsikdo, ki dobi gori natisnjeni prospekt, ga bo s zadovoljstvom čital, morda celo z namenom, da se naroči. A koliko bo njih, ki res store to? Štisto gotovo ne. Tu je treba družega sredstva. G. Gabršček naj bi poslal po Slovenskem svojega agenta, ki bi osebno nabiral naročnike za „Prosvetno“ knjižnico. Mi smo gotovi, da bi se mu posrečilo nabirati na ta način tudi 800 naročnikov. Stroški zato bi se gotovo izplačali. Po našem mnenju bi bila to edina pot do uspeha in želimo, da bi jo založništvo upoštevalo.

Odda se meblovana sota z dvema posteljama, od katerih je ena že oddana, nekemu gospodu. Kdor bi bil zadovoljen z njegovo družbo, naj se oglasi: ulica Maiolica 13, vrata 9. 1677

Učenec želi stopiti takoj v trgovino jestiva. Naslov pove inseratni oddelek. 1678

Proda se na Opčinah pri Kalinu dober glasovir za malo ceno. 1679

Novo pohištvo spalne sobe za dve osebi se proda takoj po ceni. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti. 1680

M.ile Chagouri reprend ses leçons de français: grammaire, littérature, conversation, correspondance commerciale. Via Zovenzoni 4, III. 1681

Pozor Sokoli! Nov sokolski krog se proda po nizki ceni. Kdor želi kubit, naj se oglasi v ulici delle scuole nuove št. 19, III. nadstropje, pri sv. Jakobu. 1681

Mlinar z dobrimi spričevali in dolgo prakso sprejme službo v motornem mlinu in oskrbovanje motorja. Naslov pove „Edinost“. 1673

Meblovana soba se odda. Ulica Boschetto št. 42, vrata 7. 1676

Naš fotograf je Anton Jerkič, Trst. Via delle Poste 10. — GORICA, gosposka ulica 7. Izdelki odlikovani na vseh razstavah. — Le zaupno k njemu. 315

Morana je priznana najboljša sredstva za uničevanje sten in družega mrčesa. Prodaja se v glavnih mirodilnicah. Zaloga Skrinjar, via Ferriera 37, I. 1831

Kat. vd. Mulej Trst, Piazza Ponterosso št. 5. Trgovina jestvin in kolonijal. Zaloga sveč, mila in čistila v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Priporoča se Ivan Bidove 1831

Josip Stofa mizaraki mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8 izvršuje vsakovrstna mizararska dela.

Na obroke, tedenske-mesečne: Moške obleke, dežniki, volnene rute, črn saten. Ulica Antonij 7. Cacia št. 6, prvo nad. Lewi. Edino, kar je res koristno. 1540

Josip Trampuš Trst, ulica Industrija št. 3 (Sv. Jakob) priporoča svojo pekarijo. Večkrat na dan sveži kruh. — Zaloga moke vsake vrste iz prvih mlinov. Vino in likerji v steklenicah. Sladice in biškoti.

V novi trgovini

ul. Carlo Ghega 2 (bivša mirodilnica)

Je dospela :: partija porcelanaste

Posode

po priložnostnih cenah. — Samo za malo dni!

Zdravljenje : krvi

Čaj „Tisodori ovet“ (Milleflori)

Čisti kri ter jo izvrstno sredstvo proti onim sluh. jtm, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omet za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni
PRAXMARER - „AI DUE MORI“
 Trst (mestna hiša) — Telefon 377
 Poštne pošiljave se izvršujejo takoj in franko, ako se doplača Kron 1 10.

ANTON BARUCCA

MIZARSKI MOJSTER

Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.

Specijalist za popraviljanje roulet na oknih.

Na željo se menjajo pasovi in zmeti. Jamci za popolno delo in se ne boji konkurence

TEODOR KORN

Trst, ul. Miramar št. 65

Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.

PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA

DELA IN POPRAVE

PO NIZKIH CENAH.

:: Delo dobro in zajemeno. ::

Telef. 25-26. □ Poslovodja: Franjo Jenko.

Dragi rojaki!

Naznanjam, da sem prevzel za Trst in okolico zastopstvo kisle vode „Gorenji Rogatec“. Priporočam se tople vsem našim gostilničarjem, jestvinčarjem in mirodilničarjem, da bi se posluževali edino pri dobro znanem, domačem gostilničarju „Pri Francu“, ulica Geppa št. 16. Še enkrat se tople priporočam za veliko število odjemalcev.

Josip Furlan.

Nova : čevljarska : delavnica Ignac Žibera

Piazza Sansovino 8 (na zgornjo stran predora Montuzza)

Izdeluje in popravlja vsakovrstna obuvila za moške, ženske in otroke; sprejema naročila po meri.

DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Samo še malo dni se prodaja po smešnih cenah

v ulici Bariera vecchia 10

velika partija pristnega

PORCELANA

IZ KARLOVIH VARI

kilogram vin. 60 vin. kilogram.

L. GEWING, ul. Barriera vecchia 10.

= Novo pogrebno podjetje =

Trst, Corso št. 47 (vokal Piazza Carlo Goldoni). — Telefon št. 1402.

Zaloga oprave ulica della Tesa št. 31.

Podjetje je popolnoma preskrbljeno z vso najnovejšo elegantno opremo za vršitev pogrebv vseh razredov. — Vozovi z električno razsvetljavo. — Oprava mrtvaških sob, odrov itd. itd. po najnovejšem praktičnem sistemu.

Prodaja vse mrtvaške predmete, vence, za zar. čence, birmance in druge sluč. je.

Skladnice grobnih sveč prve odlikovane vlačarne gosp. J. Kočač-a v Gorici.

Zastopstva s prodajo vseh potrebnih mrtvaških predmetov:

J. MRZEK,

Opčina št. 170 tik sežanske ceste.

A. JAMŠEK in F. BERNETIČ,

pri glavni cesti pri Orehu (Noghere).

T. VITEZ,

Nabrežina, glavni trg pri cerkvi.

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno, izborna kuhinja in budjevski pivo (nič glavobola). Zmerne cene.

Restavracija-Hôtel Balkan (: Piazza : Caserma)

CANDIDO PIVA

izdelovatelj in trgovec lesnega oglja izključni liferant vzajemne zadruge privatnih uradnikov, z lastno žago in klavnico žgalnega lesa v Dobrempolju na Kranjskem, ponuja prve vrste lesa in lesnega, fosilnega oglja itd. itd. v s svinčnem zaprtih vrečah, prosto na dom na vsako točko mesta po zelo nizkih cenah.

Podrobna prodaja v ul. del Toro 4.

Isarna ulica del Toro št. 1, I. nadstropje.

TELEFON 20-56.

Dr. Karl Ernst

univ. med. zozozdravnik

Trst, Piazza C. Goldoni št. 5, II. nadstropje.

Sprejema od 9-1. In od 3-6. pop.

Dobro jutro! Kam pa kam?

„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete biti dobro postrežen, Vam svetujem, da greste

v ulico Riborgo št. 31

(Al buon Operaio)

tam dobite vsakovrstno obuvalo od najfinejše do najnavadnejše vrste po nizki ceni. SVOJI K SVOJIM! — Priporoča se lastnik M. IVANČIČ.

Pekarna VEKOSLAV GUL

TRST, Piazza Caserma št. 4, podružnica Via Caserma št. 13.

Vsak dan večkrat sveži kruh, raznovrstne sladčice, biškotini, bomboni in šokolada.

Najfinejše moke po zmernih cenah.

Vsprejema se v peko pecivo vsake vrste.

POSEBNOST : vsakovrstni likerji in

vino v steklenicah.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Glosue Carducci 31.

Filijalka ul. S. Sebastiano 8.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah